

**S F Â N T U L
E F R E M S I R U L**

**DESPRE CEA DE-A DOUA
VENIRE A DOMNULUI NOSTRU
IISUS HRISTOS**

Traducere din limba greacă veche, introducere și note
ALEXANDRU PRELIPCEAN

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2018

CUPRINS

Notă asupra ediției 7

Despre cea de-a Doua Venire a Domnului nostru Iisus Hristos

Cuvânt despre cea de-a Doua Venire a Domnului nostru Iisus Hristos	11
Cuvânt despre cea de-a Doua Venire a Domnului nostru Iisus Hristos	19
Cuvânt despre învierea cea de obște, despre pocăință și iubire. Și despre cea de-a Doua Venire a Domnului nostru Iisus Hristos	47
Cuvânt la Venirea Domnului, despre sfârșitul lumii și despre venirea antihristului	67
Cuvânt la Cinstita și de viață făcătoarea Cruce și la a Doua Venire a lui Hristos. Despre iubire și despre ajutorul pentru săraci	79
Despre răbdare, despre sfârșitul [lumii] și despre cea de-a Doua Venire. Despre citirea scrierilor sfinte. Care este câștigul liniștirii?	97
[Cuvânt] la cea de-a Doua Venire a Domnului (I)	115
[Cuvânt] la cea de-a Doua Venire a Domnului (II)	119
[Cuvânt] la cea de-a Doua Venire a Domnului (III)	125
Cuvânt despre Judecată și despre înviere	131
Cuvânt parenetic. Despre cea de-a Doua Venire a Domnului și despre pocăință	135

Cuvânt despre cea de-a Doua Venire a Domnului și despre Judecată	147
Cuvânt despre pocăință, despre judecată și despre despărțirea sufletului de trup	155
Cuvânt despre amintirea morții, despre virtute și despre bogăție	163
Cuvânt despre învierea morților	171
Pentru cei care spun că nu există înviere	185
La cuvântul: „doi se vor găsi în țarină”	197
Despre cele ale vieții de acum	199
Întrebări și răspunsuri	201
Indici scripturistici	225

Notă asupra ediției

După primul volum din operele efremiene, dedicate erminiilor scripturistice, acest al doilea volum – din seria celor cinci, de altfel, dedicate autorului sirian – se ocupă de redarea omiliilor închinată celei de-a Doua Veniri a Mântuitorului Iisus Hristos.

Desigur, pe lângă omiliile care poartă acest titlu, am adăugat încă șase opere efremiene care au tangență cu subiectul volumului în cauză. Am optat deci pentru o grupare a omiliilor și am încercat să urmăresc cât mai fidel linia editorului grec¹. Un aspect important legat de aceste omilii, aspect pe care l-am menționat, de altfel, acolo unde a fost cazul, este că anumite opere sunt rezumatul sau *transformări* ulterioare ale „operei-sursă”. Chiar dacă ele reproduc în mare parte „opera-sursă”, modificările fiind extrem de puține, am optat, totuși, pentru inserarea lor, de vreme ce însuși editorul grec le plasează în cadrul celui de-al patrulea volum din ediția grecească.

De asemenea, pentru trimiterile scripturistice ne-am folosit de ediția sinodală din anul 2008, corectând în mod tacit, acolo unde era necesar, trimiterile prezente în ediția grecească.

Sperăm că acest volum va contribui și mai mult la valorificarea reală a Sfântului Efrem Sirul și va conduce spre o meditație profundă la sensul vieții. Deși pentru lectorul nostru cuvântul „înfricoșător” poate fi perceput drept cuvântul

¹ Vezi: Ὁσίου ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ, Ἔργα, τόμος τέταρτος, κείμενο-μετάφραση-σχόλια ἀπό τὸν Κωνσταντῖνο Γ. Φραντζολά, Ἐκδόσεις „Τὸ Περιβολὴ τῆς Παναγίας”, Θεσσαλονίκη, 1992, pp. 9-294.

cheie al prezentului volum, sensul existenței noastre nu stă în teama pentru Judecată, ci în trăirea cu adevărat creștinește și în pregătirea noastră clipă de clipă pentru veșnicie.

Alexandru Prelipcean

Göttingen, 16 ianuarie 2018

La pomenirea Sfântului Antonie cel Mare

Cuvânt despre cea de-a Doua Venire a Domnului nostru Iisus Hristos

Veniți și apropiați-vă, fii ai luminii! Ascultați această voce binecuvântată și glasul cel plin de fericire al Mântuitorului nostru, care ne spune nouă: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți Împărăția cerurilor”². Ai grijă, frate al meu, să nu fie lepădat niciunul dintre voi de la această moștenire fericită. Fiindcă, iată, sunteți aproape de ușă. Lumină din Lumină³, Fiul lui Dumnezeu a coborât la noi și de vreme ce noi ne-am luminat, ne-a oferit spre luminare. Hristos a coborât și a venit la noi, de vreme ce S-a făcut om, ca și noi, pentru ca să ne facă asemănători cu El Însuși. Cel fără de moarte a coborât și a venit printre oamenii cei muritori. Și de vreme ce i-a făcut nemuritori, S-a înălțat din nou la Tatăl. Acum vine cu slava Tatălui Celui binecuvântat, ca să judece pe cei vii și pe cei morți. El S-a făcut pentru noi Calea plină de lumină și de slavă, ca noi să mergem în lumină și să ne îndreptăm spre Tatăl.

Veniți, iubiților, să mergem pe drumul pe care ni L-a arătat Domnul, ca să ajungem cu bucurie în Împărăția Sa. Să luăm merinde și ulei în candelile noastre⁴, fiindcă lungimea drumului aceluia nu este mică. Să ne încingem, așadar, la mijlocul nostru⁵ cu brâul sincerității și adevărului, așteptând

² Mt. 25, 34.

³ Expresie preluată de Sfântul Efreem din cuprinsul *Simbolului de credință*.

⁴ Cf. Mt. 25, 4.

⁵ Cf. Ef. 6, 14.

să-L întâmpinăm, ca oameni și ca robi credincioși, pe Stăpânul nostru⁶. Să aprindem candelile noastre și să priveghem cu bărbăție, fiindcă așteptăm să-L întâmpinăm pe Domnul nostru, Care vine din ceruri. Să nu ne fie somn deci ca să nu se stingă candelile noastre. Căci, iată, noaptea este pe sfârșite, iar ziua se apropie⁷. Fii ai luminii, apropiați-vă de lumină. Ieșiți cu bucurie ca să întâmpinați pe Domnul nostru. Arătați-i Lui virtuțile voastre. Oferiți-i Lui ca dar lupta și cumpătarea voastră, lacrimile și sărăcia voastră. Nu leneviți, dar, nu vă faceți trândavi, nu vă îngreunați cu somnul, cum nici somnul să nu vă fure. Niciunul dintre voi să nu privească în urmă, ci ochii sufletului să îi ridicați spre Cel ceresc și bun. Să aveți privirea întoarsă spre cele înalte, către acea bucurie, [făcându-vă] moștenitori ai Tatălui și dimpreună moștenitori ai Fiului Celui Unul-Născut al lui Dumnezeu⁸. Căci, iată, toate acestea le-a dăruit nouă Domnul nostru. Ce vom răspunde, așa dar, Lui, noi, iubiților?

Veniți, să aruncăm departe de noi orice grijă și preocupare a acestei vieți și în mare grabă și cu multă dorință să slujim numai Lui. Fiindcă, iată, ziua se apropie cu adevărat, iar Venirea Sa a ajuns. Veniți, dar, fraților, să ne pregătim pe noi înșine și să priveghem, așteptând să-L întâmpinăm pe Domnul nostru și pe Mirele Cel fără de moarte. Căci, iată, ziua a luminat. Iată, ziua s-a ridicat. Strigătul acela se va auzi dintr-odată: „Iată, Mirele vine! Ieșiți să-L întâmpinați toți⁹, cei care L-ați iubit și v-ați pregătit pe voi înșivă să-L vedeți cu slava Sa”. Fiindcă tuturor celor care L-au urmat, îi va bucura înăuntrul camerei de nuntă, luminată și strălucită. Purtați de grijă, frații mei, ca nu cumva când acest glas se va auzi, vreunul

⁶ Cf. Lc. 12, 36.

⁷ Rom. 13, 12.

⁸ Cf. Rom. 8, 17.

⁹ Mt. 25, 6.

dintre voi să aibă candela stinsă și fără de ulei¹⁰, sau ca nu cumva purtând îmbrăcămintea cea murdară și respingătoare, să fiți aruncați în întunericul cel mai din afară¹¹ și să primiți această osândă veșnică, unde există plângerea și scrâșnirea dinților¹².

Să ne păzim pe noi înșine, iubiții mei, fiindcă nu știm când va veni Domnul nostru¹³. Căci ca un fur în noapte¹⁴ și ca o cursă¹⁵, așa vine ziua aceea; și ca un fulger pătrunzător¹⁶, așa va fi Venirea Domnului. Fiindcă trâmbița va răsună¹⁷, iar pământul se va cutremura din temelii sale. Cerurile dimpreună cu puterile cerești se vor clătina¹⁸, iar cei morți vor învia¹⁹. Vai, iubiților, vai! Cine va avea curajul în acea clipă să nu-și osândească inima sa? Iertați-mi neputința mea; fiindcă eu consider că, în acea clipă, orice făptură vie se va cutremura. Însă harul lui Dumnezeu va întări și va veseli inimile celor drepecți. Iar drepecții vor fi răpiți în nori ca să întâmpine pe Domnul²⁰. Cei leneși însă și cei răi, cu care mă asemăn și eu, așteaptă pe pământ, înfricoșăți.

Să ne îndepărtăm deci încet pe noi înșine de cele lumești, iubiții mei, și atunci cu ușurință ne vom ridica la cer. Ce ne oferă lumea, de ne legăm cu grijile ei? Sau ce vom câștiga de la împodobirea îmbrăcăminților, dacă nu focul cel nestins? Sau ce altceva ne va pricinui iubirea mâncărilor celor bune, dacă nu cumva pedeapsa cea veșnică? Să știți bine că, dacă

¹⁰ Cf. Mt. 25, 3.

¹¹ Cf. Mt. 22, 11-13.

¹² Mt. 8, 12; Lc. 13, 28.

¹³ Lc. 12, 40.

¹⁴ I Tes. 5, 2, 4; II Pt. 3, 10.

¹⁵ Lc. 21, 35.

¹⁶ Cf. Mt. 24, 27; Lc. 17, 24.

¹⁷ Cf. I Tes. 4, 16.

¹⁸ Mt. 24, 29; Lc. 21, 26.

¹⁹ I Tes. 4, 16.

²⁰ I Tes. 4, 17.

nu ne luptăm în acest timp scurt al vieții noastre, ne vom po-căi acolo în vecii vecilor.

Iubiții mei cei doriți, de ce suntem cu neluare aminte și de ce ne lenevim? De ce nu ne pregătim? Fiindcă, iată, Ziua Domnului a ajuns la noi. De ce nu aruncăm departe de noi orice îndeletnicire zadarnică și nu ne ușurăm pe noi înșine de greutatea lucrurilor celor materiale? Nu știți că poarta este strâmtă și cu greu de trecut²¹ și că nu poate să pătrundă prin ea cel bogat?²² Fiindcă această poartă iubește pe cei săraci, care s-au dat pe ei înșiși de bunăvoie la asceză și priveghere. Iar toți cei care s-au pregătit [pentru aceasta] vor vedea pe Mirele Cel fără de moarte că va veni cu slavă multă și că vor moșteni Împărăția cerurilor. Iată, iubiții mei, poarta strigă spre noi, spunându-ne: „Aleargă și vino la mine”. Iată și Ierusalimul, mama noastră, ne spune nouă: „Veniți, copiii mei cei mult doriți; veniți la mine. Să se mărească numărul vostru și slăvită să fie ceata voastră dimpreună cu sfinții Îngeri în lumină! Să vă văd că sunteți îmbrăcați cu slavă și cu mare cinste; cu bucurie și cu mulțumire. Doriți-mă, copiii mei, precum și eu vă doresc pe voi. Nimic să nu dobândiți pe pământ; pentru nimic să nu vă îngrijiți. Fiindcă, iată, Mirele este pregătit să Se arate pe norii cerului²³ cu slava Tatălui Celui binecuvântat și va chema pe fiecare dintre voi pe numele său și-l va pune să stea la masă cu neamul Sfinților, care trăiesc în acea lumină cu neputință de grăit, în viața veșnică și nemuritoare, potrivit cu nevoințele lor”.

Să ne grăbim deci, frații mei! Să ne grăbim în acest timp scurt. Să nu neglijăm acest timp, iubiții mei, ca să nu ne pară rău în vecii cei fără de sfârșit, unde nu ne vor mai folosi lacrimile și suspinele și unde nu mai există pocăință. Pentru această râvnă a voastră, iubiții mei, îngerii și arhanghelii se

²¹ Cf. Mt. 7, 14.

²² Cf. Mt. 19, 23; Mc. 10, 25; Lc. 18, 25.

²³ Cf. Mt. 24, 30; Mc. 13, 26; 14, 62; Lc. 21, 27.

bucură, în timp ce pentru trândăvirea voastră se bucură vrăjmașul. Arătați râvnă, copiii mei cei mult doriți! Arătați râvna, încât și eu să mă desfățez pentru voi și voi pentru mine în vecii vecilor! Cad [la picioarele Tale] și Te rog, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu Celui viu, dă-mi mie, și celor care Te iubesc, ca să văd cu slavă Împărăția Ta și să o moștenesc dimpreună cu cei care Te doresc, Stăpâne și Doamne al meu!

Iubiții mei, dacă nu ne îngrijim în acest timp scurt, nu vom avea apărare în acea zi înspăimântătoare. Nu vom avea, așadar, îndreptățire pentru păcatele noastre; fiindcă atunci când pe pământ și pentru noi va veni Domnul și Mântuitorul nostru, orice îndreptățire a noastră va fi desființată. Pe când eram vrăjmași, El S-a împăcat cu noi²⁴; am fost pământești și am devenit cerești²⁵; am fost muritori și am fost chemați să devenim nemuritori; am fost fiii întunericului și am devenit copiii luminii²⁶; am fost captivi și ne-a eliberat din captivitate; am fost robii păcatului și ne-a eliberat²⁷; săraci am fost și ne-a făcut bogați; pierduți am fost și ne-a aflat; urâți am fost și ne-a iubit; am fost lipsiți de dreptate și ne-a îndreptat; am fost lipsiți de milă și ne-a miluit²⁸; păcătoși am fost și ne-a mântuit; împrăștiați am fost și ne-a reunit²⁹; am fost pământ și cenușă³⁰, dar am devenit copiii lui Dumnezeu³¹; goi am fost și El a acoperit goliciunea noastră; devenit-am și moștenitorii lui Dumnezeu și dimpreună moștenitori ai Fiului Său, Cel Unul-Născut³². Iată, pe toate acestea ni le-a oferit nouă Domnul nostru. Ce-i vom oferi Lui în schimb³³, iubiții mei?

²⁴ Rom. 5, 10.

²⁵ Cf. I Cor. 15, 48-49.

²⁶ Cf. Ef. 5, 8.

²⁷ Rom. 6, 17-18.

²⁸ Cf. I Pt. 2, 10.

²⁹ Cf. In 11, 52.

³⁰ Cf. Înț. Sir. 17, 27.

³¹ Cf. In 1, 12; Gal. 3, 26.

³² Cf. Rom. 8, 17.

³³ Ps. 115, 3.

Veniți să aruncăm departe de noi orice preocupare și grijă a acestei vieți trecătoare și cu mare grabă și cu multă râvnă să ne îngrijim numai pentru El. Fiindcă, iată, ziua s-a apropiat cu adevărat, iar Venirea Lui a ajuns la timpul ei. Veniți, dar, frații mei, să ne pregătim pe noi înșine și să priveghem, așteptându-L pe Domnul și pe Mirele Cel nemuritor. Căci, iată, ziua a luminat! Iată, ziua a răsărit! Iată, ziua a venit! Noaptea a trecut, iar ziua se apropie³⁴. Copii ai luminii, veniți la lumină! Ieșiți ca să-L întâmpinați [pe Hristos] cu bucurie! Arătați-I Lui virtuțile voastre. Dăruiți-I Lui asceza și cumpătarea voastră; privegherile și nevoințele voastre; lacrimile și sărăcia voastră. Să nu leneviți, cum nici să dormiți sau să vă prindă somnul. Nu leneviți, așadar, nu vă faceți trândavi, nu vă îngreunați cu somnul, cum nici somnul să nu vă fure. Niciunul dintre voi să nu privească în urmă, ci ochii sufletului să îi ridicați spre Cel ceresc și bun. Să aveți privirea întoarsă spre cele înalte, către acea bucurie a Mirelui Celui fără de moarte, prin care sufletul nostru se desfătează, fiindcă vede slava, și strălucirea, și frumusețea Lui.

Cel care flămânzește, să aibă răbdare, fiindcă, iată, masa Împărăției îl așteaptă. Cel care însetează, să aștepte cu răbdare, fiindcă, iată, desfătarea paradisului a fost pregătită pentru el. Cel care priveghează, și cântă, și se roagă, și plânge, să ia putere, fiindcă bucuria lui Hristos, Mirele său, îl va mângâia. Pe acestea cunoscându-le, așadar, să nu dobândim nimic pe pământ, frații mei cei iubiți, ci fiecare dintre noi să arate în ziua aceea ce virtute a dobândit aici, sau ce silințe a îndurat, sau ce luptă, sau ce priveghere a împlinit.

Frații mei, prin urmare, atunci când mucenicii vor arăta rănile pricinuite de lovituri și de instrumentele de tortură, iar asceții cei curajoși vor arăta lupta, și cumpătarea, și răbdarea,

³⁴ Rom. 13, 12. De la această propoziție până la forma „către acea bucurie a Mirelui...” este o repetiție din incipitul cuvântului.

și plânsul, și sărăcia lor, cei leneși și trândavi și nepăsători cu ce se vor lăuda? Se vor lăuda pentru odihna lor și pentru cheltuirea lor în păcate și pentru depravarea lor? Vai, lor, fiindcă au arătat o nepăsare înfricoșătoare! Vai, lor, fiindcă au arătat o [astfel de] trândăveală!

Veniți, iubiții mei! Veniți, să ne grăbim! Veniți, să mergem ca să-L rugăm. Să plângem și să ne tânguim în fața Lui cu mult curaj, ca să ne dea nouă lumina sufletului. Simțiți șireteniile dușmanului și adversarului nostru și urătorul de bine, fiindcă aruncă înaintea noastră pricini pentru săvârșirea greșelilor, și smintelilor, și stricăciune în marea bogăție, capcane în faptele acestei lumi și desfătare trupească, și încă pe termen lung așteptarea vieții de față, teamă în luptă și lenevire la rugăciune, vise în psalmodiere și odihnă trupească. Cu cât mai mult poartă el de grijă, cu atât mai mult noi nu trebuie să-i dăm atenție și să nu ne lenevim. Cu cât mai mult el stă la pândă, cu atât mai mult noi să-l disprețuim, cu toate că știm bine că zilele noastre s-au scurtat³⁵, iar timpul a ajuns. Domnul vine cu măreția și cu frumusețea Sa, dimpreună cu puterile îngerești înfricoșătoare ale Împărăției Sale, ca să dea fiecăruia răsplată după faptele sale³⁶. Mă tem, frații mei, ca nu cumva să se fi împlinit prin noi cuvântul Domnului care spune că „vor veni de la Răsărit și de la Apus, și de la Miazăzi și de la Miazănoapte, și vor sta la masă dimpreună cu Avraam și cu Isaac și cu Iacob, în Împărăția cerurilor. Voi însă veți fi aruncați afară”³⁷.

Hristoase, Tu Care ești Lumina adevărului, Fiul Tatălui Celui binecuvântat, Pecetea Cea neasemănată și strălucirea ființei Sale, Tu Care stai de-a dreapta slavei Lui³⁸, Fiule Cel

³⁵ Cf. Mt. 24, 22; Mc. 13, 20.

³⁶ Cf. Mt. 16, 27.

³⁷ Mt. 8, 11-12; Lc. 13, 28-29.

³⁸ Evr. 1, 3.

de necuprins, Dumnezeu necercetat, laudă și bucurie pentru cei care Te iubesc; Hristoase, Viața mea, Te rog, mântuiește-mă pe mine, păcătosul, în Împărăția Ta³⁹. Lucrătorul care obosește așteaptă să ia răsplata sa. Vai, mie, fiindcă limba mea obosește în slăvirea Ta, dar nu îmi răsplăți mie după faptele pe care le-am făcut. Dimpotrivă! Mântuiește-mă, lucrând cu harul Tău și miluiește-mă, datorită Milostivirii Tale, fiindcă Tu ești Cel binecuvântat și slăvit în veci. Amin.

³⁹ Cf. Lc. 23, 42.

Cuvânt despre cea de-a Doua Venire a Domnului nostru Iisus Hristos

Frații mei, cei iubitori de Hristos, ascultați cele despre cea de-a Doua și înfricoșătoare Venire a lui Iisus Hristos, Stăpânul nostru. Fiindcă eu port în amintirea mea acea vreme mă cutremur cu frică mare, gândindu-mă la cele care urmează să se descopere. Căci cine ar putea să le povestească pe acestea? Ce fel de limbă poate să le exprime? Și care ureche va putea să audă acestea, când Împăratul împăraților Se va ridica de pe tronul slavei Sale și va coborî să îi vadă pe toți cei care locuiesc în lume, și să ceară de la ei socoteală, și să răsplătească fapta cea bună a sfinților, după cum, de asemenea, celor care sunt vrednici de osândă să le dea pedepse, de vreme ce El este Dreptul Judecător?

La acestea, așadar, mă gândesc, teama stăpânind trupul meu și slăbind în întregime. Ochii mei varsă lacrimi, glasul meu se stinge, buzele mele au înghețat, limba mea tremură, iar gândurile mele au încetat. O, cum mă siliți să vorbesc pentru folosul vostru, iar teama impune tăcerea. Fiindcă astfel de minuni mari și înfricoșătoare nu s-au făcut de la începutul lumii, cum nici nu s-au petrecut în toate veacurile.

Pentru că de multe ori acum, dacă un fulger cade cu putere, înspăimântă pe orice om, și toți se apleacă spre pământ. Atunci însă cum vom suporta, când vom asculta glasul trâmbiței din cer, care este mai puternic decât orice tunet și care strigă și deșteaptă pe cei dreپți și pe cei netrebnici, care au murit de la începutul lumii? Atunci, în iad, oasele firii umane numai ce vor auzi glasul trâmbiței, că se vor aduna în grabă,

căutând încheieturile lor, încât îi vom vedea pe toți oamenii că înviază într-o clipă, fiecare la locul lui, și că se vor aduna de la cele patru colțuri ale pământului la Judecată! Fiindcă Împăratul Cel mare, care cercetează orice suflet, va porunci și imediat pământul cu frică și cu grabă va oferi pe morții săi, iar marea pe cei morți în ea⁴⁰, fie că animalele cele sălbatice i-au sfâșiat, fie că peștii i-au rupt în bucăți, fie că păsările de pradă i-au înhățat. Toate într-o clipă se vor arăta și nu va lipsi nici măcar un fir de păr.

Cum vom îndura, fraților, când vom vedea râul cel de foc că se pornește cu supărare, ca o mare involburată, și că va risipi munții și văile, și întreg pământul îl va doborî și toate lucrurile care există în el?⁴¹ Atunci, iubiților, din cauza aceluia foc râurile vor dispărea, izvoarele vor seca, stelele vor cădea, soarele se va stinge, luna va dispărea, cerul se va închide ca o carte, după ce este scrisă⁴². Atunci îngerii cei trimiși vor alerga de jur-împrejur, adunând pe cei aleși din cele patru colțuri ale lumii, [sau] așa cum Domnul a spus, de la un capăt al cerului până la celălalt capăt al său⁴³. Atunci vom vedea un cer nou și un pământ nou, potrivit făgăduinței Sale⁴⁴.

Cum vom îndura atunci, iubitorilor de Hristos, când vom vedea că tronul cel înfricoșător [al Judecății] se pregătește și că se va pregăti semnul Crucii, pe care a fost răstignit El de bunăvoie pentru noi? Atunci, când vom vedea cu toții că, în înălțimea cerului, se va vedea sceptrul cel înfricoșător și sfânt al Împăratului Celui mare, fiecare va înțelege de îndată și își va aminti cuvântul Domnului, care a spus mai dinainte că pe cer se va descoperi semnul Fiului Omului⁴⁵. Toți vor adevăra atunci că după aceasta Se va arăta Împăratul.

⁴⁰ Cf. Apoc. 20, 13.

⁴¹ II Pt. 3, 10.

⁴² Cf. Apoc. 6, 12-14.

⁴³ Cf. Mt. 24, 31.

⁴⁴ Cf. II Pt. 3, 13.

⁴⁵ Cf. Mt. 24, 30.

În vremea aceea, frații mei, fiecare se va gândi cum Îl va întâlni pe Împăratul Cel înfricoșător și cum va cântări El faptele fiecăruia. În continuare, va vedea faptele sale că sunt descoperite în fața sa, fie cele bune, fie cele de necinste. Atunci toți cei milostivi și toți cei care s-au pocăit cu adevărat, se vor bucura, văzând rugăciunile pe care le-au făcut mai dinainte. Cei milostivi vor vedea pe cei săraci și pe cei flămânzi, pe cei pe care i-au miluit aici⁴⁶, ca aceștia să se roage pentru ei și să povestească îngerilor și oamenilor faptele cele bune pe care cei milostivi le-au făcut; de asemenea, alții vor vedea lacrimile și nevoițele pe care le-au făcut prin pocăință. Ei vor sta fericiți, luminați și slăviți, așteptând nădejdea cea binecuvântată și arătarea slavei lui Dumnezeu Celui mare și Mântuitorului nostru Iisus Hristos⁴⁷. De ce nu vă spun imediat despre cele mai mari? Fiindcă atunci vom auzi acel glas puternic și acea strigare înfricoșătoare care va grăi din înălțimile cerului: „Iată, Mirele vine! Iată, Judecătorul a venit! Iată, Împăratul Se arată! Iată, Judecătorul celor drepti Se descoperă! Iată, Dumnezeuul tuturor vine ca să judece pe cei vii și pe cei morți!”.

Atunci, iubitorilor de Hristos, de acea strigare se vor înfricoșa temeliele și măruntaiele pământului, de la un capăt al lumii la celălalt, și marea și toate prăpăstiile. Atunci, fraților, plângerea, și teama, și spaima vor stăpâni pe fiecare om, de la strigătul și de la auzul trâmbiței, și de la teama și nădejdea celor care vin în lume. Fiindcă puterile cerurilor se vor clătina, după cum este scris⁴⁸. Atunci vor trece în față îngerii, iar celele arhanghelilor îi vor însoți; heruvimii și serafimii cei cu ochi mulți vor striga cu putere: „Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul cel Atotputernic, Cel ce era, Cel ce este și Cel ce vine, Domnul Atotțiitorul”⁴⁹. Atunci orice creatură din cer și de pe pământ

⁴⁶ Înțelegem aici în viața aceasta.

⁴⁷ Tit 2, 13.

⁴⁸ Lc. 21, 26.

⁴⁹ Apoc. 4, 8.

cu frică și cu putere va striga: „Binecuvântat este Împăratul care vine întru numele Domnului”⁵⁰. Atunci cerurile se vor despărți, iar Împăratul împăraților, Dumnezeu nostru Cel Preacurat și Preaslăvit, Se va face cunoscut ca un fulger înspăimântător, cu multă putere și cu slavă de negrăit, precum a propovăduit și [Sfântul] Ioan Teologul, spunând: „Iată, vine pe norii cerului și orice privire Îl va vedea, încă și cei care L-au împuns cu sulița, și vor plânge din cauza Lui toate popoarele pământului”⁵¹. Cum ar trebui să fie atunci sufletul, ca să poată să suporte [acestea]? Fiindcă cerul și pământul vor fi în mare tulburare, după cum spune, de asemenea, [Sfântul Ioan] Teologul: „Am văzut un tron mare alb și pe Cel ce stătea pe el, iar dinaintea feței Lui a fugit cerul și pământul și nu au mai găsit loc”⁵².

Ai mai văzut vreodată o asemenea teamă? Ai mai văzut asemenea evenimente înfricoșătoare și uimitoare? Cerul și pământul vor fugi în grabă! Cine, dar, va putea să stea? Unde vom fugi noi, păcătoșii, când vom vedea că tronurile se vor așeza și că Stăpânul tuturor veacurilor Se va așeza? [Unde vom fugi] când vom vedea cetele nenumărate că vor sta cu teamă în jurul tronului? Atunci se va împlini profeția lui Daniel: „Am privit, spune, când au fost așezate tronurile și Cel vechi de zile a stat. Îmbrăcămintea Lui era albă ca zăpada; părul capului Său era alb ca lâna; tronul Său era flăcări de foc; roțile tronului Său erau foc care scotea flăcări. Un râu de foc trecea prin fața Lui; mii de mii Îi slujeau și miriade de miriade stăteau înaintea Lui! Judecătorul S-a așezat și cărțile au fost deschise”⁵³.

Fraților, mare teamă și frică și groază va stăpâni peste noi în acea vreme, când El Se va așeza la Judecata cea dreaptă

⁵⁰ Mt. 21, 9.

⁵¹ Apoc. 1, 7.

⁵² Apoc. 20, 11.

⁵³ Dan. 7, 9-10.

și acele cărți înfricoșătoare, unde sunt scrise și faptele, și cuvintele, și lucrările noastre, câte am spus și am făcut în această viață crezând că scăpăm de Dumnezeu, care cercetează dorințele și starea sufletească⁵⁴, după cum este scris, se vor deschide. Căci „perii capului vostru sunt toți numărați”⁵⁵, adică gânduri și părerile pentru care vom da socoteală în fața Judecătorului.

O, de câte lacrimi am avea nevoie în acea clipă, dar încă suntem nepăsători! O, cât vom plânge și ne vom tângui pe noi înșine, când vom vedea acele mari daruri, pe care le vor lua de la Împăratul Cel Preaslăvit toți care au luptat bine; când vom vedea cu ochii noștri Împărăția cerurilor, cea de negrăit! De asemenea, vom vedea, pe de altă parte, cum se arată și pedepsele cele înfricoșătoare. În mijlocul tuturor vom vedea atunci fiecare popor și fiecare suflet, de la protopărintele Adam până la cel care s-a născut ultimul dintre toți. Vom vedea pe toți că îngenunchează cu frică și că se închină cu fețele lor la pământ, după cum este scris: „Viu sunt Eu!, spune Domnul. Tot genunchiul să Mi se plece”⁵⁶.

Atunci, iubiților de Hristos, întreaga omenire, de vreme ce va sta între Împărăție și condamnare, între viață și moarte, între bucurie și tristețe, va aștepta cu înfricoșare ceasul judecării, și nimeni nu va putea să ajute pe nimeni. Atunci de la fiecare se va cere mărturisirea credinței și făgăduința de la botez; se va cere de la fiecare credința cea neprihănită și pecetea cea nesfârșită și îmbrăcămintea cea nepătată, potrivit cu ceea ce este scris că „toți care sunt în jurul Lui vor aduce daruri Împăratului Celui Înfricoșător”⁵⁷. Fiindcă de la toți cei care au fost renăscuți în Sfânta Biserică se va cere potrivit

⁵⁴ Cf. Ps. 7, 10.

⁵⁵ Mt. 10, 30.

⁵⁶ Is. 49, 18; Rom. 14, 11.

⁵⁷ Ps. 75, 11.

puterii lor; cei puternici vor fi pedepsiți, desigur, cu strășnicie⁵⁸, după cum este scris că „celui care i s-a dat mult, de la acesta mult se va cere”⁵⁹ și „cu ce măsură judecă cineva, cu [aceeași] măsură va fi judecat și el”⁶⁰. Însă fie el cât de mare sau cât de mic ar fi, în același fel toți vom mărturisi credința și vom primi sfânta pecetluire. Noi toți cei care ne-am lepădat de satana, suflându-l⁶¹, ne-am întâlnit cu Hristos, închinându-ne Lui, dacă, desigur, am priceput importanța tainei colimvitrei și a lepădării de satana. Lepădarea, care ne este cerută să o facem la vremea Sfântului Botez, pare mică atunci când o facem, însă dacă ne gândim la ea, aceasta este foarte mare. Pe cel care o va păzi, îl va face de trei ori fericit; fiindcă părăsim prin puține cuvinte orice lucru rău care există și pe care Îl urăște Dumnezeu. Nu un lucru sau două sau zece, ci părăsim orice lucru rău care există și pe care Îl urăște Dumnezeu. Spre exemplu, spunem: „Te lepezi de satana și de toate lucrurile lui?”. Care lucruri? Ascultați! „Desfrânarea, adulterul, nerușinarea, înșelăciunea, furtul, uciderea, magia, prezicerea, descântecelul, mânia, furia, blasfemia, dușmănia, certurile, invidia”. Lepădăm beția, vorbirea în deșert, mândria. Lepădăm glumele și muzica, cântările cele demonice, uciderea de prunci, vorbirea cu spiritele, cu duhurile și ghicirile de orice fel. Ne ferim de „cinstirea idolilor, a sângelui, a animalelor sugrumate și a celor moarte”⁶². Și de ce spun multe? Fiindcă nu este timpul acum să mă refer la toate. Dar să omittem pe cele multe și să spunem într-un singur cuvânt: „Lepădăm toate cele care se fac prin magie, prin [închinarea] la soare, și la lună, și la stele, și la izvoare, și la copaci, și la răspântiile

⁵⁸ Înț. Sol. 6, 6.

⁵⁹ Lc. 12, 48.

⁶⁰ Lc. 6, 38.

⁶¹ Referire concretă la lepădările de diavol din slujba Sfântului Botez.

⁶² Fapte 15, 20.

drumului, și la jertfe, și la pocalurile [de magie]⁶³ și la alte multe lucruri necuviincioase, care sunt imorale și de care nimeni să nu se folosească". Toate acestea și cele asemănătoare lor, pe care le știm că sunt lucrările și învățăturile diavolului, să le lepădăm la vremea Sfântului Botez.

Toate acestea le-am învățat, după ce mai înainte am fost în întuneric, sub puterea diavolului, înainte de a ajunge la noi Lumina. Atunci eram vânduți păcatului⁶⁴. Când însă Dumnezeu, Cel iubitor de oameni și Milostiv, a hotărât să ne elibereze din această greșală, ne-a trimis lumină din cer⁶⁵, iar harul cel mântuitor al lui Dumnezeu s-a descoperit⁶⁶. El S-a dat pe Sine Însuși răscumpărare pentru noi⁶⁷ și ne-a răscumpărat din păcatul idolatriei, și ne-a reînnoit cu apă și cu Duh⁶⁸. Pe toate acestea, așadar, le-am lepădat și ne-am îndepărtat de omul cel vechi dimpreună cu faptele sale și ne-am îmbrăcat în Adam cel nou⁶⁹. Cel care după primirea harului, pe care l-a primit mai înainte, săvârșește faptele cele rele, s-a îndepărtat de har, iar Hristos nu îi va folosi deloc, de vreme ce continuă să păcătuiască.

Ascultați, iubitorilor de Hristos, de cât de multe rele v-ați îndepărtat prin puține cuvinte. Această lepădare, prin urmare, și această mărturisire bună vă este cerută în ziua și în ceasul acela de la fiecare dintre voi. Fiindcă scris este că „din cuvintele tale vei fi găsit drept”⁷⁰. De asemenea, și Domnul spune:

⁶³ Ca să înțelegem contextul am apelat aici la explicația editorului grec. Autorul se referă aici la unele practici magice prin care se profana Euharistia. (n.trad.)

⁶⁴ Cf. Rom. 7, 14.

⁶⁵ Cf. Lc. 1, 78.

⁶⁶ Tit 2, 11.

⁶⁷ Cf. Mc. 10, 45.

⁶⁸ Cf. In 3, 5.

⁶⁹ Col. 3, 9-10.

⁷⁰ Mt. 12, 37.